

Η κοίμηση της Θεοτόκου (Γεώργιος Ι. Μαντζαρίδης, Ομότιμος Καθηγητής Θεολογικής Σχολής Α.Π.Θ.)

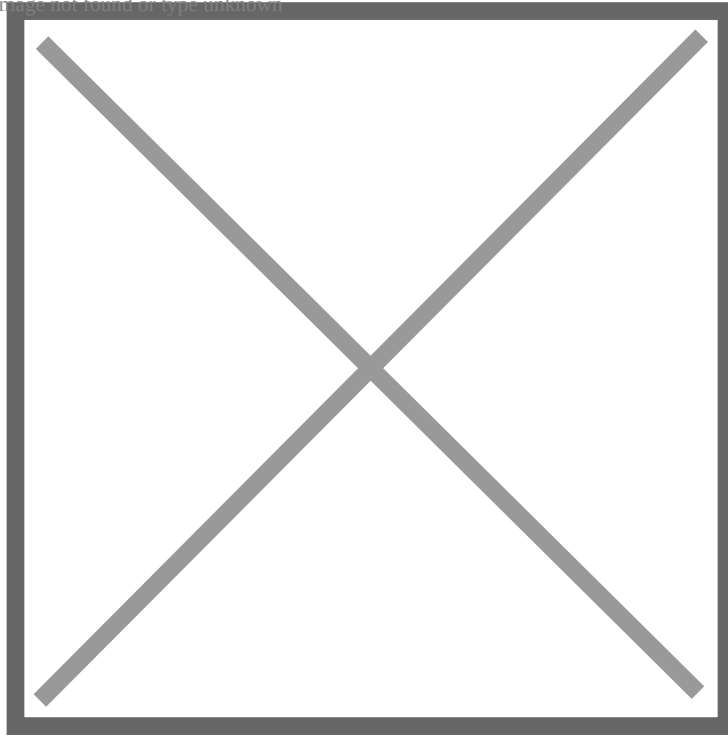
/ [Πεμπτουσία](#)

*«Η πηγή τής ζωής εν μνημείω τίθεται καί κλίμαξ πρὸς ουρανόν ο τάφος γίνεται».
(Προσόμοιον Μ.Εσπερινού Κοιμήσεως Θεοτόκου).*

Σήμερα, όπως καί σέ κάθε γιορτή αγίου τής Εκκλησίας μας, κάνουμε κάτι πού φαίνεται παράδοξο· γιορτάζουμε τόν θάνατο. Καί τό κάνουμε αυτό, όχι γιατί χαιρόμαστε γιά τόν θάνατο, αλλά γιατί χαιρόμαστε γιά τήν δύναμη πού μάς παρέχει η Εκκλησία νά υπερνικήσουμε τόν θάνατο. Γιορτάζουμε τόν θάνατο ως πρόσκαιρη κοίμηση. Τόν γιορτάζουμε όχι ως κάθοδο στόν άδη, αλλά ως άνοδο στόν ουρανό.

Image not found or type unknown

Σήμερα μάλιστα γιορτάζουμε τόν αγιότερο ανθρώπινο θάνατο. Γιορτάζουμε τήν αγιότερη ανθρώπινη κοίμηση· τήν κοίμηση τής Παναγίας· τήν κοίμηση τής μητέρας τού Θεού, τής μητέρας τής Ζωής. Καί γιορτάζουμε τήν κοίμηση αυτήν όχι μόνο ως γεγονός πού αφορά τό πρόσωπο τής Παναγίας, αλλά καί ως γεγονός πού αφορά όλους μας· όλους καί τόν καθένα μας.

Όλοι είμαστε θνητοί, όπως θνητή ήταν καί η Παναγία. Καί όλοι μας έχουμε τήν δωρεά τού Θεού νά ζήσουμε ως κοίμηση τόν θάνατο· δωρεά πού πρώτη δέχθηκε η Παναγία μέ τήν πρόθυμη αυτοπροσφορά της στήν πρόσκληση τού Θεού κατά τόν Ευαγγελισμό, νά δεχθεί νά γεννηθεί από αυτήν ο Χριστός: «Ιδού η δούλη Κυρίου· γένοιτό μοι κατά τό ρήμά σου» (Λουκ. 1,38). Καί μέ τήν απόλυτη αυτή υπακοή της η Παναγία έκανε προσιτή σέ όλους μας τήν δωρεά τής νίκης εναντίον τού θανάτου.

Αλλά ο Χριστός, πού γεννήθηκε «εφάπαξ κατά σάρκα» από τήν Παναγία, γεννιέται έκτοτε διαρκώς «κατά πνεύμα» από αγάπη πρός τόν καθένα πού είναι πρόθυμος νά τόν δεχθεί· γίνεται βρέφος καί μορφοποιείται μέσα του μέ τίς αρετές (βλ. *Μαξίμου Ομολογητού, Κεφάλαια διάφορα 1,8, PG 90,1181AB*). Αντίστοιχα καί ο πιστός παίρνει πνευματικά τήν θέση τής Παναγίας καί γίνεται μέ τήν χάρη τού Θεού μητέρα τού Χριστού, όπως γίνεται καί αδελφός του καί μέλος τού ίδιου τού σώματός του μέ τήν είσοδό του στήν Εκκλησία καί τήν συμμετοχή του στό Βάπτισμα καί τήν Θεία Ευχαριστία.

Ο ίδιος ο Χριστός μας είπε: «Μήτηρ μου καί αδελφοί μου ούτοί εισιν οι τόν λόγον τού Θεού ακούντες καί ποιούντες αυτόν» (Λουκ. 8,21). Μητέρα μου καί αδελφοί

μου είναι αυτοί που ακούουν τον λόγο του Θεού και τον εφαρμόζουν. Όπως για τον Χριστό, έτσι και για την Παναγία και για τον κάθε πιστό, ο θάνατος δεν είναι το τέλος της ζωής του, δεν είναι αφανισμός του· είναι κοίμηση και απαρχή μιάς νέας ζωής· ζωής αληθινής, ζωής αιώνιας. Γι αυτό και η Παναγία, όπως λέγεται και σέ ύμνο της που ψάλλεται σήμερα στην Εκκλησία, «θνήσκουσα, σύν τώ Υιώ εγείρεται διαιωνίζουσα» (*Κοσμά Μελωδού, Κανών, ωδή α΄*). Πεθαίνοντας δηλαδή, ανασταίνεται και ζεί αιώνια με τον Υιό της. Ως μητέρας της Ζωής ζεί την αιώνια ζωή με τον Αρχηγό της Ζωής. Έτσι και ο πιστός που ζεί με πίστη στον Χριστό μπαίνει με τον θάνατό του σε μία νέα προοπτική αθάνατης και ουράνιας ζωής.

Αυτό λοιπόν που ίσχυσε για την Παναγία, αυτό ισχύει και για κάθε πιστό που δέχεται και εφαρμόζει τον λόγο του Θεού· ισχύει για κάθε πιστό που σαρκώνει στη ζωή του το θέλημα του Θεού και μιμείται την ταπείνωση της Παναγίας. Αλλά και όπως με την Παναγία πραγματοποιήθηκε «εφάπαξ» η κατά σάρκα γέννηση του Χριστού, για να ακολουθήσει σε κάθε άνθρωπο η κατά πνεύμα γέννησή του, έτσι συντελέσθηκε με αυτήν η μετάστασή της στους ουρανούς, για να ακολουθήσει για κάθε άνθρωπο η ανάσταση και η μετάστασή του στην αιώνια Βασιλεία του Υιού της.

Η θεώρηση του θανάτου ως κοιμήσεως ή ως φαινομένου που μεταφέρει τον άνθρωπο από την παρούσα πραγματικότητα στην μέλλουσα, από αυτήν την ζωή σε μιάν άλλη ζωή, και μάλιστα σε μία ζωή ανώτερη και πιο αληθινή, όπως πιστεύει ακράδαντα και διδάσκει η Εκκλησία μας, υπήρχε ως υποψία στον προχριστιανικό κόσμο: «Τίς οίδε, λέει ο αρχαίος ποιητής Ευριπίδης, ει τό ζήν μέν έστι κατθανείν, τό κατθανείν δέ ζήν νομίζεται βροτοίς»; Ποιός δηλαδή γνωρίζει, αν ο θάνατος είναι ζωή και η ζωή πιστεύεται από τούς ανθρώπους ως θάνατος; Εξάλλου όλοι συμβαίνει να ζούμε καταστάσεις ονείρου, που είναι τόσο ζωντανές, που δεν μπορούμε να τις ξεχωρίσουμε κάποτε από τις πραγματικές.

Αυτό όμως που υπήρχε ως υποψία στον προχριστιανικό κόσμο ή υποδηλώνεται ως ονειρικό βίωμα στην καθημερινή ζωή, βεβαιώνεται ως βιωματική αλήθεια και ως τελική πραγματικότητα από τον Χριστό και την Εκκλησία. Όποιος πιστεύει στον Θεό και δέχεται τον λόγο του μεταβαίνει «εκ τού θανάτου εις την ζωήν» (*βλ. Ιω. 5,24*). Τόν τελικό λόγο της επίγειας ζωής μας δεν τον έχει ο θάνατος αλλά η ζωή· η αιώνια και ακατάλυτη ζωή.

Τήν μετάβαση αυτήν «εκ τού θανάτου εις την ζωήν» έζησε πρώτη στην πληρότητά της με την ενσώματη μετάστασή της η Παναγία. Αυτή που δέχθηκε τον ενυπόστατο Λόγο του Θεού και τον γέννησε ως άνθρωπο μέσα στον κόσμο. Γι' αυτό η επέτειος του θανάτου της δεν είναι επέτειος λύπης αλλά χαράς. Είναι επέτειος χαράς αλλά και αιτία χαράς για όλους, γιατί είναι επέτειος νίκης

εναντίον τού θανάτου καί εισόδου στην αληθινή ζωή. «Τήν ζωήν η κυήσασα πρός ζωήν τήν αθάνατον μεταβέβηκε». Είναι η ζωηφόρος κοίμηση, γιά τήν οποία πανηγυρίζει ολόκληρη η κτίση: «Ουρανοί επαγάλλονται, καί Αγγέλων γέγηθε τά στρατεύματα· πάσα η γή δέ ευφραίνεται» απευθύνοντας εξόδια ωδή στην Μητέρα τού Δεσπότη των όλων (βλ. *Προσόμοια Αίνων*).

Όταν κάποιος χριστιανός είπε σέ έναν ασκητή ότι φοβάται πολύ, όταν σκέφτεται τόν θάνατο καί βλέπει τούς τάφους, εκείνος τού απάντησε: μή φοβάσαι· εκεί στόν τάφο θά βρείς τό κλειδί γιά νά ανεβείς στόν Παράδεισο. Αυτό πού λέει ο υμνογράφος τής Εκκλησίας μας γιά τήν Παναγία, αυτό ισχύει καί γιά κάθε πιστό χριστιανό πού πιστεύει στόν Χριστό καί τιμά τήν Παναγία: «Κλίμαξ πρός ουρανόν ο τάφος γίνεται».

Η πίστη αυτή υπήρχε πάντοτε στην παράδοσή μας. Καί δέν υπήρχε μόνο ως διδασκαλία τής Εκκλησίας μας, αλλά καί ως κοινή συνείδηση τού λαού μας· ως πεποίθηση πού επηρέασε τή σκέψη μας καί αποτυπώθηκε στή γλώσσα μας. Κοίμηση δέν ονομάζουμε μόνο τόν θάνατος τής Παναγίας, αλλά καί τόν θάνατος κάθε πιστού. Στή γλώσσα μας όλοι οι πεθαμένοι χαρακτηρίζονται ως «κεκοιμημένοι». Καί οι τόποι, όπου τοποθετούνται οι νεκροί, ονομάζονται «κοιμητήρια».

Η χριστιανική πίστη είναι σέ τελική ανάλυση πίστη στην ανάσταση. Αν αφαιρέσουμε από τόν Χριστιανισμό τήν ανάσταση, αδειάζουμε όλο τό περιεχόμενό του. Η ανάσταση είναι κάτι πού θά συμβεί μετά τόν θάνατο. Αυτό όμως δέν σημαίνει καί ότι είναι κάτι πού βιώνεται μόνο μετά τόν θάνατο. Η ανάσταση προσφέρεται στόν καθένα μας καί ως εμπειρία τής καθημερινής ζωής. Είναι η εμπειρία τής χριστιανικής αγάπης. Ο Ευαγγελιστής Ιωάννης στην πρώτη επιστολή του γράφει: «Εμείς ξέρουμε ότι έχουμε περάσει από τόν θάνατο στην ζωή, γιατί αγαπάμε τούς αδελφούς μας· όποιος δέν αγαπά τόν αδελφό του παραμένει στόν θάνατο» (*Αΐω.3,14*). Μέ τήν αγάπη ανασταίνουμε τούς άλλους μέσα μας, έστω καί άν αυτοί έχουν από καιρό πεθάνει. Όπως καί αυτοί πού μάς αγαπούν μάς έχουν μέσα τους ζωντανούς όχι μόνο πρίν αλλά καί μετά τόν θάνατό μας.

Η γιορτή λοιπόν τής Κοιμήσεως τής Παναγίας είναι γιορτή τής αναστάσεώς της καί προαγγελος τής δικής μας αναστάσεως. Καί δέν είναι τυχαίο ότι ο λαός μας χαρακτηρίζει τήν σημερινή γιορτή ως «καλοκαιρινό Πάσχα». Μέ τό «ανοιξιάτικο Πάσχα» γιορτάζουμε τήν ανάσταση τού Χριστού, τήν νίκη του εναντίον τού θανάτου, πού άνοιξε στόν κόσμο τήν οδό γιά τήν αιώνια ζωή. Μέ τό «καλοκαιρινό Πάσχα» γιορτάζουμε τήν πορεία τής Μητέρας τού Χριστού μας, τής Παναγίας, επάνω στην οδό πού άνοιξε ο Υιός της, ο Χριστός, γι αυτήν καί γιά ολόκληρο τόν κόσμο. Μέ τό ανοιξιάτικο καί τό καλοκαιρινό Πάσχα θεμελιώνεται καί υποδηλώνεται στόν κάθε Χριστιανό τό αιώνιο Πάσχα, η αιώνια ανάσταση, πού

προσφέρεται στόν καθένα καί μπορεί νά βιωθεί από τόν καθένα όχι μόνο ως προσδοκία, αλλά καί ως καθημερινή εμπειρία ζωής, ως εμπειρία αγάπης.